

ШІ у правосудді: методологія HUDERIA для оцінки ризиків щодо прав людини, демократії і верховенства прав

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2026

Дата публікації: 2026-07-15

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/shi-u-pravosuddi-metodolohiia-huderia-dlia-otsinky-ryzykiv-shchodo-prav-liudyny-demokratii-i-verkhovenstva-prav/>

Відомості про матеріал

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

Програма для підтримання кваліфікації суддів

місцевих загальних судів

12 червня 2026 року

Ян БЕРНАЗЮК,

суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду,

доктор юридичних наук, професор

Зміст

- 1 Конституція України: права людини, верховенство права та межі використання ШІ у правосудді
- 2 ШІ у правосудді: можливості, ризики та критерій наближеності до судового розсуду
- 3 HUDERIA як методологія оцінки ризиків: права людини, демократія і верховенство права
- 4 Модель HUDERIA: COBRA, оцінка впливу, план пом'якшення ризиків та постійний перегляд
- 5 Висновки
- 6 Додаткові джерела
- 7 ШІ у правосудді: методологія HUDERIA для оцінки ризиків щодо прав людини, демократії і верховенства права

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

- Стаття 124.
- Правосуддя в Україні здійснюють виключно суди.
- Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.
- Юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення. У передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи.
- Законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

- Стаття 3.
- Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.
- Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.
- Стаття 8
- В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

ШІ у правосудді: методологія HUDERIA для оцінки ризиків щодо прав людини, демократії і верховенства права

- Штучний інтелект у правосудді має оцінюватися не лише як технологічний інструмент, а й як втручання у сферу, де безпосередньо захищаються права людини, довіра до суду і верховенство права.
- HUDERIA пропонує мову, структуру і послідовність такої оцінки: від контексту використання ШІ — до ризиків, наслідків, запобіжників і постійного перегляду.

Council of Europe — HUDERIA Methodology and Model

- HUDERIA — це методологія оцінювання ризиків і впливів систем ШІ з погляду прав людини, демократії та верховенства права, створена для практичного застосування протягом усього життєвого циклу ШІ.
- Вона поєднує загальні, технологічно нейтральні орієнтири з адаптивними матеріалами COBRA (Контекстного аналізу ризиків), які можуть налаштовуватися під конкретний сектор, спроможність інституції та характер ризиків.

Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law

- Рамкова конвенція Ради Європи спрямована на те, щоб діяльність у межах життєвого циклу систем ШІ була повністю сумісною з правами людини, демократією та верховенством права.
- Її підхід не зводиться до регулювання ринку або технологій: у центрі перебуває обов'язок держави забезпечити, щоб використання ШІ не послаблювало чинні гарантії прав людини.

Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law

- У пояснювальній доповіді підкреслено, що системи ШІ можуть створювати безпрецедентні можливості для захисту прав людини, демократії та верховенства права.
- Водночас визнаються серйозні ризики: дискримінація, нерівність, підрив демократичних процесів, шкода людській гідності, автономії особи та можливість репресивного використання технологій.

Handbook on Human Rights and Artificial Intelligence

- У сфері здійснення правосуддя використання ШІ може зачіпати право на справедливий суд, право на свободу та особисту недоторканність, приватність, захист персональних даних і право на ефективний засіб правового захисту.
- Рівень ризику залежить від функції ШІ: допоміжні адміністративні інструменти можуть створювати мінімальний ризик, тоді як системи, що допомагають суду досліджувати факти, тлумачити право або застосовувати закон до конкретної справи, становлять істотний ризик для права на справедливий суд.

Ukraine: Artificial Intelligence Readiness Assessment Report. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2026

- 1-ше місце у світі за Індексом електронної участі ООН (E-Participation Index) Україна є лідером у залученні громадян до демократичних процесів через цифрові інструменти.
- 5-те місце в Ідексі онлайн-послуг ООН (Online Services Index) у 2024 році — підйом на 97 позицій з 2018 року.
- 40-те місце серед 195 країн у Government AI Readiness Index 2025 від Oxford Insights (показник цифровізації державних послуг — 99,63%).
- Висока цифровізація України створює можливість для відповідального використання ШІ у правосудді

UNESCO - Global Toolkit on AI and the Rule of Law for the Judiciary

- UNESCO наголошує, що судові актори потребують знань і практичних інструментів для розуміння переваг і ризиків ШІ у своїй роботі.
- Таке навчання має допомагати суддям оцінювати вплив ШІ на приватність, свободу вираження поглядів, доступ до інформації, недискримінацію, доступ до суду, справедливий розгляд і належну правову процедуру.

Council of Europe — HUDERIA Methodology and Model

- HUDERIA виходить із соціотехнічного підходу: ризики ШІ залежать не лише від алгоритму, а й від людських рішень, інституційних правил, даних, середовища застосування та груп осіб, яких може бути зачеплено.
- Такий підхід вимагає оцінювати технічні, правові, соціальні, політичні, економічні, культурні й організаційні чинники разом, а не окремо.

Council of Europe — HUDERIA Methodology and Model

- HUDERIA складається з чотирьох взаємопов'язаних елементів: Context-Based Risk Analysis (COBRA) — аналіз ризиків з урахуванням конкретного контексту застосування системи; Stakeholder Engagement Process (SEP) — процес залучення зацікавлених сторін;
- Risk and Impact Assessment — оцінка ризиків та впливу на права людини, демократію і верховенство права;
- Mitigation Plan — план заходів для запобігання, зменшення або усунення виявлених ризиків.

Council of Europe — HUDERIA Methodology and Model

- Після первинної оцінки HUDERIA передбачає iterative review — не одноразову, а періодичну перевірку та оновлення оцінки. Такий перегляд має здійснюватися з урахуванням змін у самій системі ШІ, способах її використання, колі користувачів, даних, на яких вона працює, а також у реальному середовищі її застосування.
- Це важливо, оскільки ризики можуть виникати або змінюватися вже після впровадження системи.

CEPEJ — Guidelines on the Use of Generative Artificial Intelligence in Courts

- CEPEJ виходить із того, що впровадження генеративного ШІ в судах потребує попередньої, ex ante, оцінки ризиків і впливу, зокрема із застосуванням інструментів оцінювання CEPEJ та методології HUDERIA.
- Використання ШІ має залишатися допоміжним, контрольованим і таким, що не позбавляє суддю відповідальності за результат судового рішення.

CEPEJ — Guidelines on the Use of Generative Artificial Intelligence in Courts

- Використання генеративного ШІ в будь-якому аспекті підготовки або ухвалення судового рішення має бути належно задокументоване.
- Сторони мають право знати, які саме елементи судового рішення або судової роботи були підготовлені із застосуванням генеративного ШІ.

Legal Tribune Online — LTO Most Wanted mit Jan Spoenle

- Jan Spoenle, Richter am Oberlandesgericht Stuttgart, як член Arbeitsgruppe für Cyberjustice und KI des Europarats бере участь у підготовці Guidelines für die Nutzung generativer KI in der Justiz.
- У досвіді Oberlandesgericht Stuttgart інструмент OLGA допоміг суттєво зекономити час під час опрацювання великих масивів судових документів, але ключовою гарантією залишилася пояснюваність: «die KI jederzeit erklären kann», звідки походить знайдена інформація.
- Для правосуддя це означає: ШІ може бути допоміжним, пояснюваним і контрольованим інструментом, але не заміною суддівського розсуду.

Juristimedia / Juristiliitto — Tekoälykuilu kaipaa kuromista

- Marko Loisa, johtaja Tuomioistuinviraston kehitysosastolta, наголошує: «Tekoälyvälineitä ei lainsäädännössä kokonaan kielletä», але для їх використання у правосудді існують «erityisiä vaatimuksia».
- Фінський підхід передбачає контрольоване й поетапне впровадження: «Etenemme käyttöön otossa hallitusti ja vaiheittain».
- Перші сценарії мають стосуватися допоміжних функцій управління справами та інформаційних служб.
- Інструментам ШІ не можна передавати «juridista harkintaa», зокрема оцінку достовірності доказів або пряме ухвалення рішень.

Кодекс суддівської етики (Стаття 16)

- Використання суддею технологій штучного інтелекту є допустимим, якщо це:
- не впливає на незалежність та неупередженість судді,
- не стосується оцінки доказів,
- не стосується процесу ухвалення рішень,
- не порушує вимог законодавства.

Коментар до Кодексу суддівської етики, затверджений рішенням Ради суддів України від 02.03.2026 № 14

- організація та систематизація доказів, наприклад, створення хронології подій на основі документів, індексація великих масивів текстових доказів для полегшення пошуку, виявлення дублікатів
- аналіз структурованих даних: наприклад, аналіз фінансових транзакцій на предмет нетипових операцій у справах про економічні злочини
- виявлення певних об'єктів на фото- чи відеоматеріалах (наприклад, розпізнавання облич або номерних знаків) (при цьому висновок про значення цього об'єкта робить суддя)
- ефективне оброблення великих обсягів інформації, знаходження тенденцій, виявлення зв'язків
- пошук релевантної практики (як допоміжна функція)

Коментар до Кодексу суддівської етики, затверджений рішенням Ради суддів України від 02.03.2026 № 14

- Оцінка доказів не може бути делегована ШІ
- ШІ не може визначати результат справи (наприклад, рішення про задоволення)
- ШІ не може здійснювати юридичну кваліфікацію фактів
- Суддя не може використовувати ШІ для визначення пріоритетності чи достовірності доказів
- Заборонено автоматизоване визначення достовірності чи важливості доказів
- Заборонено тлумачення права та ухвалення рішень
- Заборонена підготовка мотивувальної частини рішень без контролю з боку судді
- Заборонено делегування ухвалення рішення ШІ, оскільки це означало б відмову від суддівської функції та відповідальності

Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117)

- узагальнення судової практики з метою забезпечення її єдності
- аналіз судових рішень із метою виявлення системних причин виникнення спорів (превентивне правосуддя) та підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства
- наповнення Базы правових позицій Верховного Суду
- аналіз та узагальнення великих обсягів даних на основі відкритих джерел інформації
- підготовка аналітичних документів і звітів
- автоматизація повторюваних робочих процесів, візуалізація даних у вигляді графіків і діаграм тощо
- створення та поширення інформації про діяльність Верховного Суду, сприяння веденню вебсторінок Верховного Суду в соціальних мережах
- створення чат-ботів, зокрема, для забезпечення зворотного зв'язку з відвідувачами Верховного Суду й учасниками судових процесів
- добір матеріалів для саморозвитку, підвищення кваліфікації та професійного навчання
- пошук нових ідей та підходів до організації робочих процесів
- переклад документів з іноземних мов
- виконання суто технічних завдань (наприклад, перевірка граматики, форматування тексту, транскрибування)

Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117)

- ШІ не може замінити професійну діяльність працівника (його критичне мислення, фахове судження, правову кваліфікацію та прийняття остаточного рішення)
- забороняється використовувати загальнодоступні технології ШІ для роботи з інформацією з обмеженим доступом (конфіденційною, таємною та службовою інформацією)
- забороняється опрацювання документів, які містять відомості, що охороняються законом, у тому числі таємницю ухвалення судового рішення та інформацію із закритого судового засідання
- забороняється автоматичне створення проєктів рішень та будь-яких інших процесуальних документів, що ухвалюються у межах судового провадження

- забороняється прогнозувати індивідуальні рішення суддів у конкретних справах
- забороняється опрацювання матеріалів судової справи, що містять персональні дані
- забороняється аналіз та моніторинг поведінки працівників
- забороняється завантажувати службові документи, що містять інформацію з обмеженим доступом, у тому числі персональні дані суб'єктів звернення або учасників процесу, банківську таємницю, адвокатську таємницю тощо

Opinion № 26 (2023) of CCJE Moving forward: the use of assistive technology in the judiciary

- кінцева відповідальність за судові рішення має залишатися за людьми; ШІ повинен підтримувати, а не замінювати суддів
- ухвалення рішень повинно — явно та неявно — здійснюватися лише суддями
- ухвалення рішень не може бути делеговане технології або здійснюватися за допомогою неї
- технологія не повинна втручатися у сферу правосуддя
- технологія не повинна перешкоджати критичному мисленню суддів, оскільки це може призвести до стагнації правового розвитку
- технологія, зокрема, не повинна використовуватися для прогнозування рішення конкретного судді
- використання ШІ для прийняття рішень як заміни людським рішенням (не входить в обсяг допустимого використання технологій)
- використання інструментів як заміни власному правовому дослідженню судді може підірвати здатність окремого судді досліджувати та приймати рішення

Opinion № 28 (2025) of CCJE On the importance of judicial well-being for the delivery of justice

- допоміжні технології мають використовуватися лише для підтримки та зміцнення верховенства права
- використання ШІ та інших допоміжних технологій для пом'якшення робочого навантаження та стресу суддів
- ШІ може бути корисним для збільшення кількості справ, які судді здатні розглянути протягом певного проміжку часу

Opinion № 28 (2025) CCJE On the importance of judicial well-being for the delivery of justice

- допоміжні технології не повинні використовуватися для прогнозування або заміни процесу прийняття рішень окремим суддею
- судді не повинні вдаватися до покладання на технології без застосування необхідного нагляду за прийняттям рішень щодо результатів, вироблених використаною технологією
- судді не повинні покладатися на технології без проведення належних перевірок для виявлення потенційних галюцинацій ШІ, які вони можуть містити
- неналежне використання цих технологій може вплинути на якість виконаної роботи, якщо воно призводить до втрати суддівської автономії та контролю
- захист належних умов праці суддів є критично важливим для ефективного та відповідального використання ШІ та інших допоміжних технологій, щоб уникнути недоречного надмірного покладання на них

ВИСНОВКИ

- 1. Відповідальне використання ШІ у правосудді починається з простих питань: яка мета інструменту, які дані він використовує, кого зачіпає, чи можна пояснити його результат, чи може людина його перевірити і хто відповідає за помилку.
- 2. HUDERIA перетворює ці питання на системну процедуру: контекстний аналіз, залучення зацікавлених сторін, оцінка ризиків і впливів, план пом'якшення та постійний перегляд.

ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових цілях)

- Gem-bot: ECHR Strategy & Drafting Expert <https://gemini.google.com/gem/a13f55d01ff6>
- Наукомір AI <https://chatgpt.com/g/g-69fdcc3a71e08191953bf86fc61332cd-naukomir-ai>
- Проект Закону України «Про штучний інтелект» <https://constitutionalist.com.ua/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-shtuchnyj-intelekt>
- ШІ та досудовий порядок урегулювання спорів: Конституція України та нова архітектура доступу до правосуддя <https://constitutionalist.com.ua/shi-ta-dosudovyj-poriadok-urehuliuвання-sporiv-konstytutsiia-ukrainy-ta-nova-arkhitektura-dostupu-do-pravosuddia>

Додаткові джерела

- 1. Берназюк Ян. Штучний інтелект та система правосуддя України: результати співпраці у році, що минув <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spiivpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
- 2. Берназюк Ян. Наукові надбання як основа для наступних кроків на шляху інтеграції штучного інтелекту в систему правосуддя <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-ia-osnova-dlia-nastupnykh-krokov-na-shliakhu-intehratsii-shtuchnoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
- 3. Берназюк Ян. Цифрова ера правосуддя: роль ШІ у забезпеченні єдності судової практики в Україні <https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyfrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
- 4. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence and the Judicial system of Ukraine: results of cooperation in the past year <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
- 5. Берназюк Ян. Штучний інтелект і його використання для забезпечення єдності судової практики як складової довіри до суду // Слово Національної школи суддів України. – 2024, № 2(49), С. 16-35 https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
- 6. Берназюк Ян. Ера ШІ й роль верховних судів у цифровій трансформації правосуддя // Юридична газета. № 4 (792). - С. 16-18. <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifroviy-transformaciyi-pravosuddya.html>
- 7. Bernaziuk Ian. Artificial Intelligence in the Ukrainian Judiciary: Charting the Course Under the Digital Gavel <https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
- 8. Bernaziuk Ian. Benchmarking Justice: Can AI Uphold the Rule of Law? <https://law.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/Rule-of-Law-and-AI-Challenges.pdf>
- 9. Берназюк Ян. Правосуддя майбутнього: збереження незалежності та людяності в еру ШІ https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/161.%20Future_justice_independent_humane%20AI-era_bernaziuk%20%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf
- 10. Берназюк Ян. Межі втручання у приватне життя в умовах загроз національній безпеці: стандарти і виклики для правосуддя

- https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
- 11. Берназюк Ян, Фонова Олена. Правосуддя 2035: між правом і кодом. Випуск № 18 подкастів НШСУ https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G
- 12. Штучний інтелект у роботі адвоката та судовому процесі: можливості, межі, відповідальність <https://youtu.be/-qJ2FCeOEWQ>
- 13. Коментар до статті 16 (використання суддею технологій ШІ) Кодексу суддівської етики <https://constitutionalist.com.ua/komentar-do-statti-16-vykorystannia-suddeiu-tekhnologij-shi-kodeksu-suddivskoi-etyky>
- 14. Bernaziuk Ian Integration of AI into the Justice System of Ukraine: Normative Boundaries, Technological Sovereignty, and Case-Law https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/182_Integration_AI_into_Ukraine%E2%80%99s_Justice_System_bernaziuk.pdf
- 15. Bernaziuk Ian Educational and Practice-Oriented Initiatives: Preparing the Judiciary of Ukraine for the Age of AI https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/183_Preparing_Ukrainian_Judges_for_AI_bernaziuk.pdf
- 16. Берназюк Ян. Примирення та медіація як інструменти ефективного захисту в адміністративному судочинстві https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/184_Conciliation_mediation_effective_remedies_bernaziuk.pdf
- 17. Bernaziuk Ian Sovereign AI: From a Technological Idea to a Matter of State Resilience <https://constitutionalist.com.ua/sovereign-ai-from-a-technological-idea-to-a-matter-of-state-resilience>

Джерела та матеріали

1. Council of Europe — HUDERIA Methodology and Model. <https://rm.coe.int/huderia-methodology-and-model-adopted-provisional-version-2026/48802ac001>
2. Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence?utm_source=chatgpt.com
3. Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/the-framework-convention-on-artificial-intelligence>
4. Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. <https://rm.coe.int/1680afae67>
5. Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. https://rm.coe.int/1680afae3c?utm_source=chatgpt.com
6. Explanatory Report to the Council of Europe Framework Convention on Artificial Intelligence and Human Rights, Democracy and the Rule of Law. <https://rm.coe.int/1680afae3c>
7. Handbook on Human Rights and Artificial Intelligence. https://rm.coe.int/artificial-intelligence-handbook/48802b5bf2?utm_source=chatgpt.com
8. Handbook on Human Rights and Artificial Intelligence. <https://rm.coe.int/artificial-intelligence-handbook/48802b5bf2>
9. Ukraine: Artificial Intelligence Readiness Assessment Report. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2026. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000398153>
10. UNESCO - Global Toolkit on AI and the Rule of Law for the Judiciary. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000387331>
11. CEPEJ — Guidelines on the Use of Generative Artificial Intelligence in Courts. <https://rm.coe.int/cepej-2025-18final-en-draft-guidelines-on-the-use-of-generative-ai-for/48802a4ad1>
12. Legal Tribune Online — LTO Most Wanted mit Jan Spoenle. <https://www.lto.de/recht/feuilleton/fi/koepfe-recht-jura-lto-most-wanted-interview-richter-olg-stuttgart-jan-spoenle>
13. Juristimedia / Juristiliitto — Tekoälykuilu kaipaava kuromista. <https://juristiliitto.fi/juristimedia-artikkelit/tekoaly-on-asianajotoimistoissa-arkipaivaa-tuomioistuimissa-edetaan-maltillisemmin>
14. Кодекс суддівської етики (Стаття 16). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-24#Text>
15. Коментар до Кодексу суддівської етики, затверджений рішенням Ради суддів України від 02.03.2026 № 14. <https://constitutionalist.com.ua/komentar-do-statti-16-vykorystannia-suddeiu-tekhnologij-shi-kodeksu-suddivskoi-etyky>

16. Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117).
<https://constitutionalist.com.ua/poperednij-proiekt-polozhennia-pro-vykorystannia-tekhnologij-shi-pratsivnykamy-aporatu-vs>
17. Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС (Наказ від 08.12.2025 № 117).
https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Polozhennya_SHI.pdf
18. Opinion № 26 (2023) of CCJE Moving forward: the use of assistive technology in the judiciary.
<https://rm.coe.int/ccje-opinion-no-26-2023-final/1680adade7>
19. Opinion № 28 (2025) of CCJE On the importance of judicial well-being for the delivery of justice.
<https://rm.coe.int/opinion-no-28-2025-of-the-ccje-published-/4880296bfa>
20. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових цілях). <https://gemini.google.com/gem/a13f55d01ff6>
21. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових цілях).
<https://chatgpt.com/g/g-69fdcc3a71e08191953bf86fc61332cd-naukomir-ai>
22. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових цілях).
<https://constitutionalist.com.ua/proiekt-zakonu-ukrainy-pro-shtuchnyj-intelekt>
23. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШІ (у наукових цілях). <https://constitutionalist.com.ua/shi-ta-dosudovyj-poriadok-urehliuvannia-sporiv-konstytutsiia-ukrainy-ta-nova-arkhitektura-dostupu-do-pravosuddia>
24. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/authors/934/shtuchnyi-intelekt-ta-systema-pravosuddia-ukrainy-rezultaty-spivpratsi-u-rotsi-sh%D1%81ho-mynuv>
25. Додаткові джерела. <https://so.supreme.court.gov.ua/news/949/naukovi-nadbannia-iak-osnova-dlia-nastupnykh-krokv-na-shliakhu-intehratsii-shtuchnoho-intelektu-v-systemu-pravosuddia>
26. Додаткові джерела.
<https://so.supreme.court.gov.ua/news/986/tsyrova-era-pravosuddia-rol-shi-u-zabezpechenni-iednosti-sudovoi-praktyky-v-ukraini>
27. Додаткові джерела.
<https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-and-the-judicial-system-of-ukraine-results-of-cooperation-in-the-past-year>
28. Додаткові джерела. https://slovo.nsj.gov.ua/images/pdf/2024_4_49/nsj_4_49_2024.pdf
29. Додаткові джерела.
<https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/era-shi-y-rol-verhovnih-sudiv-u-cifrovii-transformacii-pravosuddia.html>
30. Додаткові джерела.
<https://constitutionalist.com.ua/artificial-intelligence-in-the-ukrainian-judiciary-charting-the-course-under-the-digital-gavel>
31. Додаткові джерела. <https://law.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/Rule-of-Law-and-AI-Challenges.pdf>
32. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/161.%20Future_justice_independent_humane%20AI-era_bernaziuk%20%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf
33. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/135.%20Limits_of_Interference_Private_Life_under_National_Security%20Threats_bernaziuk.pdf
34. Додаткові джерела. https://youtu.be/UlghLhHV8os?si=nCpvAl5p5KP3tY_G
35. Додаткові джерела. <https://youtu.be/-qJ2FCeOEWQ>
36. Додаткові джерела. https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/182_Integration_AI_into_Ukraine%E2%80%99s_Justice_System_bernaziuk.pdf
37. Додаткові джерела.
https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/183_Preparing_Ukrainian_Judges_for_AI_bernaziuk.pdf
38. Додаткові джерела.
https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezent2026/184_Conciliation_mediation_effective_remedies_bernaziuk.pdf
39. Додаткові джерела. <https://constitutionalist.com.ua/sovereign-ai-from-a-technological-idea-to-a-matter-of-state-resilience>

Файли матеріалу

Оригінальний файл автора